

CREATIVE ASSOCIATION FOR ARTS AND CULTURE DROM

Julkilausuma 17.10.2018

Kulttuurivaikuttajien UPGRADE2018! -verkostoitumiskokoukset Vilnassa ja Riassa osoittivat Baltian välisen kulttuuriyhteistyön tärkeyden – Veijo Baltzarin lakialoitteet edustavat uutta aikaa

Baltian alueen yhteistyölle omistetut ”**UPGRADE2018!**”-hankkeen kansainväliset verkostoitumiskokoukset Vilnassa, Liettuassa 26-27.9.2018 sekä Riassa, Latviassa 1.10.2018 osallistivat aktiiviseen dialogiin johtavia taiteen ja tieteen edustajia Liettuasta, Latviasta, Venäjältä, Virosta, Suomesta, Puolasta sekä Valko-Venäjältä. Kulttuurisen moninaisuuden ja eurooppalaisen kulttuuriperinnön edistäminen loi monitasoista keskustelua kokouksiin osallistuneiden kirjailijoiden, toimittajien, teattereiden- ja museoiden johtajien, suurlähettiläiden ja poliitikkojen välillä.

Upgrade2018! on **kulttuurineuvos Veijo Baltzarin** johtama kansainvälinen aloite, jonka tavoite on löytää yhteinen perusta pitkäaikaiselle Baltian alueen kulttuuriyhteistyölle kulttuurienvälisen dialogin sekä toimivan monikulttuurisen Euroopan edistämiseksi. Hanketta koordinoi **Luovan kulttuurin yhdistys Drom**. Kokousten tuloksena syntyi kansainvälinen yhteistyöstrategia, joka rakennettiin Veijo Baltzarin lakialoitteiden pohjalta EU:n monikulttuurisuus- ja kulttuuripolitiikan uudistamiseksi sekä niiden innoittamien keskustelujen ja yhteisen analyysin pohjalta Euroopan suunnasta ja tarpeista.

Pohjoismaisen kulttuuripisteen tukemaan Upgrade2018-hankkeeseen sisältyi kolme tapahtumaa: Upgrade2018! seminaarit Riassa, Latviassa **28-29.5.2018 (EU-talo)** ja **Suomen suurlähetystössä Vilnassa, Liettuassa 26-27.9.2018**. Suomen Latvian suurlähettiläs **Riitta Korpivaara** emännöi suomalais-latvialaisen verkostoitumis- ja follow-up- kokouksen, johon kokoontui johtavia Latvian kulttuuri- ja tiede-elämän edustajia.

Vilnassa järjestetty Upgrade2018!-kokous käsitteli kulttuurin ja kulttuurisen moninaisuuden asemaa sekä kompleksista luonnetta tämän päivän yhteiskunnassa: osallistujat olivat yksimielisiä siinä, ettei kaikki kehitys ollut positiivista. Osallistujat totesivat, että nyky-yhteiskuntien ongelmallisiin ja ongelmia tuottaviin kohtiin pitäisi paneutua perusteellisimmin, ja tässä työssä kulttuurivaikuttajilla pitäisi olla keskeinen asema.

”Elämä rakentuu nykyään markkinatalouden eikä henkisyiden pohjalta. Henki, lahjakkuus, ihmisen arvo kulttuurin kehittäjänä on mitätöity ja yhteiskuntaa rakennetaan täysin toisenlaisten arvojen mukaisesti. Kirjailijat eivät hahmota elämää dogmien vaan tunteiden pohjalta – se on merkittävin ja varmin tapa oikeudenmukaisen ja lahjakkaan yhteiskunnan rakentamisessa”.

– *Pietarin Kirjailijaliiton puheenjohtaja Valeri Popov*

”Katoava tunneäly on suuri uhka ihmiskunnalle. Ilman tunneälyä yhteiskunnalliset trendit ovat onttoja ja tyhjiä. Niillä tavoitellaan vain hetkellistä hyötyä, ja seuraavassa sukupolvessa ne kääntyvät jo negatiivisiksi, tuottaen negatioita niin ihmisille kuin luonnolle. Upgrade-aloite on kuitenkin osoittanut, että yhteiskunnan riveistä löytyy vielä korkeita henkisiä voimavaroja.”

– *Kulttuurineuvos Veijo Baltzar*

Kokousten osallistajat totesivat Baltzarin lakialoitteiden, avainkäsitteinään demokratiaan sidottu yhdenvertaisuus, edustavan uutta aikaa, jotka etsivät tilaa modernissa Euroopassa. Aloitteita kuvailtiin totuttuja ja jälkijättöisiä ajattelumalleja ravistelevina ja kyseenalaistavina, ja provokatiivisen ja haastavan luonteensa tähden erittäin tarpeellisina.

Riiassa toteutuneen 1.10 kokouksen osallistajat toivat esiin vakavan huolensa siitä, että tämän päivän maailma on astumassa uuden kylmän sodan aikakauteen. Baltzarin aloitteiden nähtiin edustavan myös merkittävää yritystä toimia pysäyttävänä vastavoimana tälle kehitykselle.

Osallistujien esiin nostamien nyky-Eurooppaa koskevien yhteiskunnallisten ilmiöiden joukossa oli kulttuurivaikuttajien auktoriteetin puuttuminen suhteessa poliittiseen päätöksentekoon sekä huutava tarve tilanteen korjaamiseksi.

”Me kaikki tiedämme, että 1900-luvun ensimmäisellä puoliskolla poliittiset toimijat kuuntelivat erittäin tarkasti kirjailijoiden ja taiteilijoiden näkemyksiä. Nyky-Euroopassa asia on toisin. Mielestäni tärkein syy tähän on taiteen kaupallistuminen. Ja se, mitä pitäisi tehdä taide- ja kulttuurivaikuttajien auktoriteetin palauttamiseksi suhteessa politiikkaan onkin haastava kysymys! On tärkeitä, että Veijo Baltzar on ottanut tämän haasteen agendalleen. Hänen aloitteensa ja ponnistuksensa ovat mittaamattoman arvokkaita.”

– *Journalisti Grigori Nehoroshev (Venäjä/Latvia)*

”Baltzarin aloitteiden saaminen läpi merkitsisi sydämen vallankumousta; asioiden ylösalaisin kääntämistä. Aloitettaisiin kulttuurista, eikä taloudesta.”

– Liettuan elokuva-, teatteri- ja musiikin museon johtaja Regina Lopiene

”Euroopan kulttuuriperinnön kohtalosta on käyty keskustelua jo pitkään, mutta Baltzar on ensimmäinen julkinen henkilö, joka on tuonut sen tämän päivän, vuoden 2018, keskustelun kontekstiin. Baltzar on asettanut Euroopan unionin yhteisölle mitä haasteellisimpia kysymyksiä ja tavoitteita. Olen suurella innolla hypännyt tähän junaan, jonka Baltzar, eurooppalainen johtaja on käskenyt liikkeelle.”

– *Artur Avotins, Happy Art Museum, Latvia*

Globalisoitumisen myötä fragmentoituminen huolestutti: ”Ihmiset, yksilöt, ovat pienten valtioiden tavoin jääneet yksin. Tämänkaltaiset foorumit ovat erittäin hyväksi.”

– *Dmitry Jakubovski, ”Territorija Muzikla”-teatterin johtaja, Valko-Venäjä, Minsk of Territory of Music Theatre, Belarus*

Veijo Baltzarin kysymyksenasettelut hätkähdyttivät ja herättivät huomiota Latvian tiedeakatemian edustajissa. ”Olen samaa mieltä siitä, että monikulttuurisuus-käsitteen ja siihen liittyvän diskurssin fragmentoimisen myötä katoaa olennaisia merkityksiä ” tiedeakatemian koulutusnainen.

– *Ilze Trapenciere, vanhempi tutkija, Filosofian ja sosiologian instituutti, Latvian yliopisto/ Latvian tiedeakatemia*

Keskusteluissa korostuivat aktiivisuus oman kansakunnan, identiteettien ja kulttuuriperinnön puolustajana: ”Meidän on oltava paikallisesti aktiivisia. Omien tarpeiden ja intressien kuuluviin tuominen EU:lle on meidän itsemme varassa”.

– *Andrejs Krasnikovs, vararehtori, Latvian tiedeakatemia*

Suomen Liettuan suurlähettiläs Christer Michelsson sekä Latvian kirjailijat näkivät selkeän yhteyden Upgrade-aloitteiden tavoitteiden sekä Baltiassa juuri vierailleen Paavi Franciksen lausunnoissa:

“Paavi Franciksen mukaan ‘Kristityt kokevat pystyvänsä vaikuttamaan yhä vähemmän koska eristäytyneisyys ja yksilökeskeinen logiikka ovat leviämässä – mutta meidän on vastustettava tätä, emme voi antautua pelon valtaan’. Näillä katolisen kirkon johtajan sanoilla on suora yhteys kulttuurin roolin tässä päivässä sekä humanististen arvojen vahvistamiseen nopeasti muuttuvassa maailmassa, jossa muutos ei aina edusta parempaa suuntaa. Veijo Baltzarin lakialoitteiden pitäisi kiistatta päätyä toimeenpantaviksi käytäntöön euroopanlaajuisesti.”

– Kirjailijat Milena Makarova & Juri Kasyanych, Baltian runoilijoiden kilta, Latvia

Kaikki Latviassa ja Liettuassa pidetyt Upgrade2018! kokoukset johtivat pian julkaistavaan yhteiseen yhteistyöstrategiaan. Esiin nousseiden aloitteiden ja suunnitelmien joukossa on kansainvälinen yhteistyö kirjallisuusvaihdon ja teatteriyhteistyön saralla. Drom ry suunnittelee Suomessa ja Virossa järjestettäviä jatkokonferensseja ”Upgrade2019” johtavien kulttuurivaikuttajien kanssa Baltian ja Pohjoismaiden alueelta, joiden aiheena on kestävän, kulttuurisesti moninaisen Euroopan rakentaminen.

Upgrade2018! -tapahtumien osallistajat korostivat intellektuellisen keskustelun tärkeyttä niin kansallisella kuin kansainvälisellä tasolla - johon valtajärjestelmä harvoin kannustaa tai luo tilaa. Yksi esiin nousseita yhteistyöaloitteista oli yhteiskuntarakenteisiin sidotun euroopanlaajuisen institution perustaminen, sloganinaan ”Monta kieltä, monia taiteita – yksi Eurooppa”.

[Kokonaisvaltainen Upgrade2018! -hankkeen tuloksia esittelevä raportti julkaistaan pian hankkeen sivuilla www.en.drom.fi/upgrade2018.](http://www.en.drom.fi/upgrade2018)

EMBASSY OF FINLAND
RIGA

Embassy of Finland
Vilnius

NORDIC-BALTIC
MOBILITY
PROGRAMME
Culture

Kuvat: Upgrade2018! kokoukset Vilnassa 26-27.9.2018 ja Riiaassa 1.10.2018

